

INHOUD

WOORD VOORAF 9

A. INLEIDING 13

1. EEN PROCES VAN EEUWEN 13
2. HET CHRISTENDOM VAN DE MISSIONARISSEN 16
3. HEIDENEN 22
4. DE RELIGIE VAN DE FRIEZEN 25
5. FRIESLAND TEN TIJDE VAN DE KERSTENING 29
6. KAARTEN VAN FRIESLANDS VROEGE GESCHIEDENIS 33
7. CHRONOLOGIE 34

B. DE MISSIONARISSEN 43

I. EGISTUS EN ENGELMUNDUS 43

II. ELIGIUS 47

III. EGBERT 50

IV. WILFRIED 52

V. WIGBERT 55

VI. WULFRAM 57

VII. WILLIBRORD 61

BEELDKATERN 65-80

VIII. SWITBERT 84

IX. ADELBERT 86

X. WERENFRIED 90

XI. BONIFATIUS 92

XII. EOBAN 104

XIII. GREGORIUS 106

XIV. ALBERIK 111

XV. WILLEHAD 113

XVI. LUDGER 117

XVII. FREDERIK 124

XVIII. ODULFUS 126

CGU
CEERT GROTE
UNIVERSITEIT

XIX. RADBOUD 128

XX. BALDERIK 132

C. DE KOPERGRAVURES IN DE *BATAVIA SACRA* 137

INLEIDING, GRAVURE 1 137

DE GRAVURES VAN DE MISSIONARISSEN 141

D. DE VERDERE KERSTENING VAN DE FRIEZEN 167

NA DE FRANKEN DE NOORMANNEN 167

HET KERSTENINGSPROCES 171

MISSIE EN MACHT 174

E. BIJLAGE

LUDGERS HEILIGENLEVEN OVER GREGORIUS 181

F. BIBLIOGRAFIE 209

G. VERANTWOORDING ILLUSTRATIES /

BEELDCITATEN 219

H. REGISTER 221

COLOFON 237

Na enkele inleidende paragrafen in dit boek het kersteningsproces van de Friezen aan de hand van het optreden van eenentwintig missionarissen. In die beschrijvingen van hun optreden worden de evangeliëpredikers en hun missiearbeid ontdaan van alle wonderverhalen en stichtelijke verzinseis die na hun leven ontstonden. Deze 'ontmythologisering' zal de conclusie onontkoombaar maken, dat twee van de eenentwintig missionarissen nooit hebben bestaan. Maar boeiender dan de vrume fictie was de werkelijkheid: de manier waarop de Friezen in de loop van enkele eeuwen hun religie opgaven voor het christendom, dat na een eeuw van geweld een steeds sterkere positie verwierf. Na de militaire onderwerping zou het echter nog ongeveer twee eeuwen duren voor het christendom de Friezen van alle standen eigen was geworden en de nieuwe religie tot in de verste uithoeken van de Friese landen was doorgedrongen.